

MANIFEST

TWEEDE KAMERVERKIEZINGEN | 22 NOVEMBER 2023

**ONDERNEMERSSTANDPUNTEN EN
CONCRETE BELEIDSVORSTELLEN**

INNOVATIE- EN ONDERNEMERSKRACHT ALS FUNDAMENT VAN DE TOEKOMST

Nederland staat voor grote transities op het gebied van energie, duurzaamheid en arbeid. Ondernemers kunnen én willen hier een bijdrage aan leveren en willen daar graag meer mogelijkheden voor krijgen. Want toenemende regeldruk, conflicterende wetgeving en netcongestie houden Nederland momenteel in een wurggreep. Het bedrijfsleven heeft behoefte aan een nieuw kabinet dat vertrouwt op hun innovatievermogen en maatschappelijke bijdrage. Maar vooral verwachten ondernemers daadkracht om Nederland economisch weer van het slot te krijgen.

Wie zijn wij?

VNO-NCW Brabant Zeeland is het sterkste ondernemingsnetwerk van Brabant en Zeeland. Wij vertegenwoordigen de belangen van 2000 werkgevers; en via 'moeder' VNO-NCW van nog veel meer bedrijven in ons land. We maken ons sterk voor een zo goed mogelijk vestigingsklimaat voor bedrijven in onze provincies. Samen met onze (bestuurs)leden zijn wij gesprekspartner van overheden op lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk niveau. VNO-NCW Brabant Zeeland is verbonden aan VNO-NCW en MKB-Nederland in Den Haag.

Ondernemersvertrouwen

Uit de vele reacties op een enquête onder onze achterban, blijkt dat de politieke situatie van dit moment het vertrouwen bij meer dan de helft van ondernemers beïnvloedt. Uit onze gesprekken met ondernemers blijkt dat dat nagenoeg altijd negatief is. Onzekerheid over de toekomst zet een rem op investeringen en ons innovatievermogen, terwijl ons land juist behoefte heeft aan diezelfde innovatiekracht om de toekomstige ambities van onze maatschappij waar te kunnen maken. Daarbij stelt het bedrijfsleven vast dat door allerlei omstandigheden onze economie langzaam maar zeker op slot is gegaan. Op veel gebieden lopen maatschappelijke ambities vast door conflicterende regels. Dat kan en moet anders, en de werkgevers verwachten dat het nieuwe kabinet daarmee voortvarend aan de slag gaat. Bedrijven kunnen Nederland helpen naar een duurzame toekomst. Zij zien kansen en mogelijkheden, dus bied hen ruimte en perspectief!

De keuzes die worden gemaakt in de nationale politiek hebben grote impact op het Brabantse en Zeeuwse bedrijfsleven. In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen op 22 november 2023 wil VNO-NCW Brabant Zeeland ervoor zorgen dat de belangen van ondernemers in onze provincies goed worden meegenomen.

Standpunten en beleidsvoorstellen

In dit manifest leest u de standpunten van het Brabantse en Zeeuwse bedrijfsleven op het gebied van Arbeidsmarkt & Onderwijs, Infrastructuur & Ruimte en Milieu & Duurzaamheid. Per standpunt doen we een aantal concrete beleidsvoorstellen aan het nieuwe kabinet. Daarbij geven we prioriteit aan onderstaande onderwerpen die we willen terugzien in het nieuwe Regeerakkoord.

Prioriteiten van Brabantse en Zeeuwse ondernemers:

1. Het verminderen van regeldruk

- Zorgen voor een voorspelbare overheid en meer duidelijkheid over praktische implicaties van bepaalde politieke keuzes waardoor bedrijven weer in Nederland durven te investeren.
- Aanpakken van conflicterende wet- en regelgeving waardoor ambities, bijvoorbeeld op het gebied van klimaat of arbeid, kunnen worden gerealiseerd.
- Vergroten samenhang tussen beleidsdomeinen waardoor verantwoordingsverplichtingen en ondernemerslasten op allerlei terreinen kunnen worden verminderd.

2. Het stikstofprobleem

- Projecten toetsen op uitstoot, in plaats van verwaarloosbare bijdrage aan depositie.
- Opheffen bouwstop en regels opstellen die de maatschappij openen.
- De normstelling werkbaar maken.

3. Oplossingen voor netcongestie

- Zo snel mogelijk verzwaren van het elektriciteitsnet.
- Decentrale oplossingen toestaan, zoals levering aan elkaar en peak shaving.
- Alternatieven zoals infrastructuur voor groene waterstof zo snel mogelijk aanleggen.
- Plannen voor Nederland 'van het gas af' afstemmen met beschikbaarheid alternatieven.

MILIEU & DUURZAAMHEID

Verduurzaming is een kip-of-ei-kwestie geworden

Iedere ondernemer beseft dat verduurzaming van het bedrijfsproces geboden is. Het nog steeds uitdijende complex van wet- en regelgeving helpt daar bepaald niet bij. Steeds vaker zien we daarbij kip-ei-kwesties: een ondernemer moet verduurzamen, maar de maatregelen die hij wil nemen, stuiten op beperkende regels. Met name de stikstofregels op microniveau belemmeren de energietransitie. Ondernemers hebben behoefte aan meer samenhang tussen de milieudoelstellingen en daarmee tussen de milieuwet- en regelgeving.

Speerpunt voor het nieuwe kabinet:

Stel heldere doelen op het gebied van milieu en duurzaamheid met samenhangende regels die niet langer conflicteren.

Elektriciteitsnetwerk

Het energieakkoord ziet toe op de overgang van onze samenleving naar een duurzame energievoorziening. Door middel van besparing op energieverbruik en een sterke groei van de hernieuwbare energieopwekking moet de uitstoot van CO2 sterk teruggebracht worden. Nederland zet grote stappen. Inmiddels remt de beperkte capaciteit van het elektriciteitsnetwerk de elektrificatie van de industrie. Aanvragen voor nieuwe of verzwaarde zakelijke aansluitingen in onze regio komen op de wachtlijst, zonder duidelijkheid wanneer er wel kan worden geleverd. Dat raakt ook investeringen die een bijdrage leveren aan verduurzaming van de economie. Daarmee komt de verduurzaming van onze economie onder druk, en verslechtert het vestigingsklimaat. Er zijn daadwerkelijk bedrijven die investeringen naar andere landen verplaatsen.

Uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk is daarmee van het grootste belang. Belemmering hiervan als gevolg van de stikstofimpasse moet met onmiddellijke ingang opgeheven worden, omdat elektrificatie van de industrie daadwerkelijk zorgt voor minder uitstoot van CO2 en stikstofdioxide. Verder moet voortvarend gewerkt worden aan congestiemanagement: het beter verdelen van vraag en aanbod over het schaarse stroomnet. Verder moet ons land voortvarend inzetten op een laagdrempelige beschikbaarheid van alternatieve energiedragers als groene waterstof. Tenslotte is het zaak dat het bedrijfsleven de kans krijgt om te innoveren.

Wat vragen we:

Zo snel mogelijke uitbreiding van het net en regelruimte voor bedrijven om congestiemanagement te kunnen doorvoeren.

Verminder de regeldruk

De Omgevingswet is bedoeld als hulpmiddel om vergunningverlening op het gebied van milieu en ruimtelijke ordening te stroomlijnen. Alle goede bedoelingen ten spijt is er in de praktijk nog maar weinig van terechtgekomen. Zo heeft de stikstofimpasse (wet Natuurbescherming) gezorgd voor nog meer stroperigheid. De energietransitie van het bedrijfsleven vertraagt daardoor, maar ook woningbouw evenals de aanleg van nieuwe infrastructuur. Het is daarom zaak dat Nederland op dit gebied snel stappen zet om dit proces de komende jaren nu wel te stroomlijnen. We dagen de nieuwe regering uit deregulering als een van de hoofdprioriteiten aan te wijzen.

Wat vragen we:

Jaarlijkse rapportage over concrete en meetbare verlaging van regeldruk.

ARBEIDSMARKT & ONDERWIJS

Arbeidsparticipatie

Het is van belang dat iedereen die een bijdrage kan leveren aan onze samenleving daarvoor de kans krijgt. Helaas belemmert de huidige wet- en regelgeving werknemers en werkgevers in sommige situaties om (meer) te werken. Zo denken wij dat het toeslagenstelsel herzien moet worden, zodat méér werken ook echt loont. Er zijn voorbeelden van werknemers die meer willen gaan werken, maar dat niet doen omdat zij er dan netto op achteruit gaan. Daarnaast willen werkgevers graag aan de slag met statushouders gedurende hun inburgeringstraject. Er lopen diverse pilots op dit vlak, en we zouden graag zien dat hier snel op nationaal niveau afspraken over worden gemaakt. Tot slot is onze samenleving nog onvoldoende ingericht op twee werkende ouders, en pleiten we voor een goede (fysieke en financiële) toegankelijkheid van kinderopvang als basisvoorziening om dit te realiseren.

Wat vragen we:

Een integrale nationale aanpak om de arbeidsparticipatie te vergroten met afspraken over het inkomensverschil tussen deeltijd en voltijd werken, inburgering en kinderopvang.

Vaste- en flexibele arbeid

In april 2023 presenteerde het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een 'arbeidsmarktpakket' met een aantal maatregelen. Dit pakket mist de balans tussen het reguleren van flexcontracten enerzijds en tools voor interne wendbaarheid voor bedrijven anderzijds. De genoemde CP-regeling, die de opvolger zou moeten worden van de deeltijd-WW, voldoet niet aan de grote behoefte van bedrijven om beter om te kunnen gaan met onvoorziene vraaguitval of marktschommelingen (de CP-regeling mag niet worden ingezet in bedrijfseconomische crises). In plaats van flexcontracten terugdringen door deze strenger te reguleren willen we dat het nieuwe kabinet tools biedt voor het onderliggende probleem: de wendbaarheid (of eerder het gebrek daaraan) die bedrijven nodig hebben om - met vaste arbeidscontracten - te reageren op onvoorziene bedrijfsrisico's.

Wat vragen we:

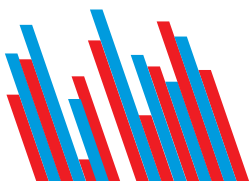
Organiseer interne wendbaarheid voor bedrijven met verruiming van de CP-regeling of een (extra) volwaardige deeltijd-WW regeling.

Risico's bij verzuim

Voor kleinere ondernemingen zijn de gevolgen bij langdurig verzuim vaak te groot. Een werkgever betaalt twee jaar loon bij uitval van een werknemer én draagt de kosten voor vervanging van de werkzaamheden. Een groot deel van de flexmarkt en tijdelijke contracten is gebaseerd op het beperken van dit risico. Werkgevers willen wel een vast contract aanbieden, maar doen dit in veel gevallen dus niet om het voortbestaan van hun eigen bedrijf te waarborgen. In andere EU-lidstaten worden de risico's meer gedragen vanuit collectieve voorzieningen en ligt deze verantwoordelijkheid niet alleen bij de werkgever. Gezien onze maatschappelijke ambities op het gebied van inclusiviteit en inperken van flexcontracten is dit voor het nieuwe kabinet een belangrijk punt om aan te pakken.

Wat vragen we:

Kort de loondoorbetalingstermijn van werkgevers in bij verzuim werknemer en vervang dit door een collectieve voorziening

Een loket voor de arbeidsmarkt

In oktober 2022 zijn door het Ministerie van Sociale en Werkgelegenheid plannen gepresenteerd voor het versterken van de infrastructuur in de 35 Nederlandse arbeidsmarktregio's. We vinden het van groot belang dat deze plannen doorgang vinden om de dienstverlening aan werkgevers, werknemers en werkzoekenden te verbeteren. Daarbij gaat het werkgevers vooral om het creëren van een aanspreekpunt en meer integrale dienstverlening waarbij verschillende loketten en subsidiepotjes om een werkzoekende in dienst te nemen zo veel als mogelijk moeten worden voorkomen. Het is daarbij van belang dat sociale partners op gelijkwaardige basis samenwerken met publieke organisaties om de arbeidsmarktdienstverlening af te stemmen op de regionale behoeften van werkgevers en werknemers.

Wat vragen we:

Zet de plannen voor hervorming van de arbeidsmarktregio's door.

Arbeidsmigratie

De economie in Brabant en Zeeland is afhankelijk van internationale medewerkers. Gezien de personeelstekorten en vergrijzing, blijft deze groep medewerkers onmisbaar. Wij pleiten daarom voor een langetermijnvisie gebaseerd op de demografische ontwikkeling in ons land en het effect daarvan op (de instandhouding van) onze voorzieningen. Willen we als Nederland onze doelen op het gebied van bijvoorbeeld klimaat halen dan moeten er meer mogelijkheden komen voor bijvoorbeeld gekwalificeerde vakkrachten. Een cruciale randvoorwaarde daarvoor is huisvesting. Op dit moment is er landelijk een tekort van minimaal 120.000 verblijfplaatsen. Met de nieuwe 'Wet Goed Verhuurderschap', waarin is opgenomen dat binnen drie jaar iedere arbeidsmigrant recht heeft op een eigen kamer, loopt het huisvestingstekort nog verder op naar ca. 300.000 verblijfplaatsen. Als we willen voorkomen dat het tekort aan arbeidsmigrantenhuisvesting de reguliere woningmarkt nog verder onder druk zet, zullen gemeenten sneller moeten overgaan tot vergunningverlening voor de ontwikkeling van nieuwe woonlocaties. We zien dat het veel gemeenten ontbreekt aan daadkracht om vergunningverlening door te zetten (bijvoorbeeld door bezwaren vanuit de gemeenteraad of omwonenden). Landelijke regie op de rol van gemeenten is gewenst, met vooral aandacht voor de taakstelling in aantallen.

Wat vragen we:

Voer een landelijke visie op arbeidsmigratie en regie op nieuwe huisvestingslocaties voor deze groep werknemers.

Grenswerkers

Thuiswerken is in veel bedrijven onderdeel geworden van de bedrijfsvoering. In provincies die grenzen aan onze buurlanden wonen veel medewerkers (net) over de grens. Helaas is thuiswerken voor deze groep nog niet goed geregeld. Nu de tijdelijke afspraken met België en Duitsland (na COVID-19) zijn komen te vervallen, zijn de oorspronkelijke afspraken weer van kracht: werknemers betalen loonbelasting in het land waarin zij de arbeid verrichten, en dat is bij thuiswerken dus in het woonland (België of Duitsland). Concreet betekent dit een grote administratieve druk voor werkgevers. Zij worden aangeslagen door België of Duitsland voor het afdragen van loonbelasting over de arbeid die een werknemer in het thuisland heeft verricht. Daarnaast levert dit voor de werknemer een grote onzekerheid op. Afdragen van loonbelasting in twee landen kan ertoe leiden dat werknemers met het zelfde salaris, maar een ander woonland, een ander nettoloon ontvangen. Dit kan er dan weer toe leiden dat er gevolgen zijn voor het recht op toeslagen en bijvoorbeeld hypotheekrenteaf trek.

Wat vragen we:

Zorg ook belastingtechnisch voor een structurele oplossing die samenhangt met de sociale kaderregeling die is ingegaan op 1 juli 2023.

Mbo-opgeleide vakkrachten zijn onmisbaar voor onze bedrijven en het realiseren van onze maatschappelijke transities. We vragen daarom onverminderd aandacht voor een goede profilering en waardering van het mbo-onderwijs. Daarnaast vinden we het belangrijk dat van onderwijsvoorzieningen in de (grens)regio's op peil worden gehouden en stimuleren we de ontwikkeling van regionale LLO-infrastructuren.

INFRASTRUCTUUR & RUIMTE

Investeer in nieuwe en onderhoud onze bestaande infrastructuur

Door de stikstofimpasse, komt de aanleg van nieuwe infrastructuur tot stilstand. Het nieuwe kabinet moet hiermee aan de slag. Om de bouw van nieuwe infrastructuur op gang te krijgen, dient het kabinet de stikstofimpasse te beëindigen. Dat kan ook, omdat de uitstoot van een van de twee stikstofsoorten waar ons land door geplaagd wordt, stikstofoxide, al jarenlang daalt. Die daling zet de komende jaren door als gevolg van de energietransitie. Vermindering van de uitstoot van CO2 leidt immers ook tot een daling van de uitstoot van stikstofoxide. Een klein deel van deze daling moet beschikbaar komen voor ontwikkelruimte en dus de bouw van maatschappelijk noodzakelijke projecten. Om dit mogelijk te maken dient ons land de regels op stikstofgebied aan te passen en zich te richten op de uitstoot van stikstof in ons land, in plaats van de neerslag. Zo kunnen de projecten die alleen in Noord-Brabant stilliggen weer doorgang vinden.

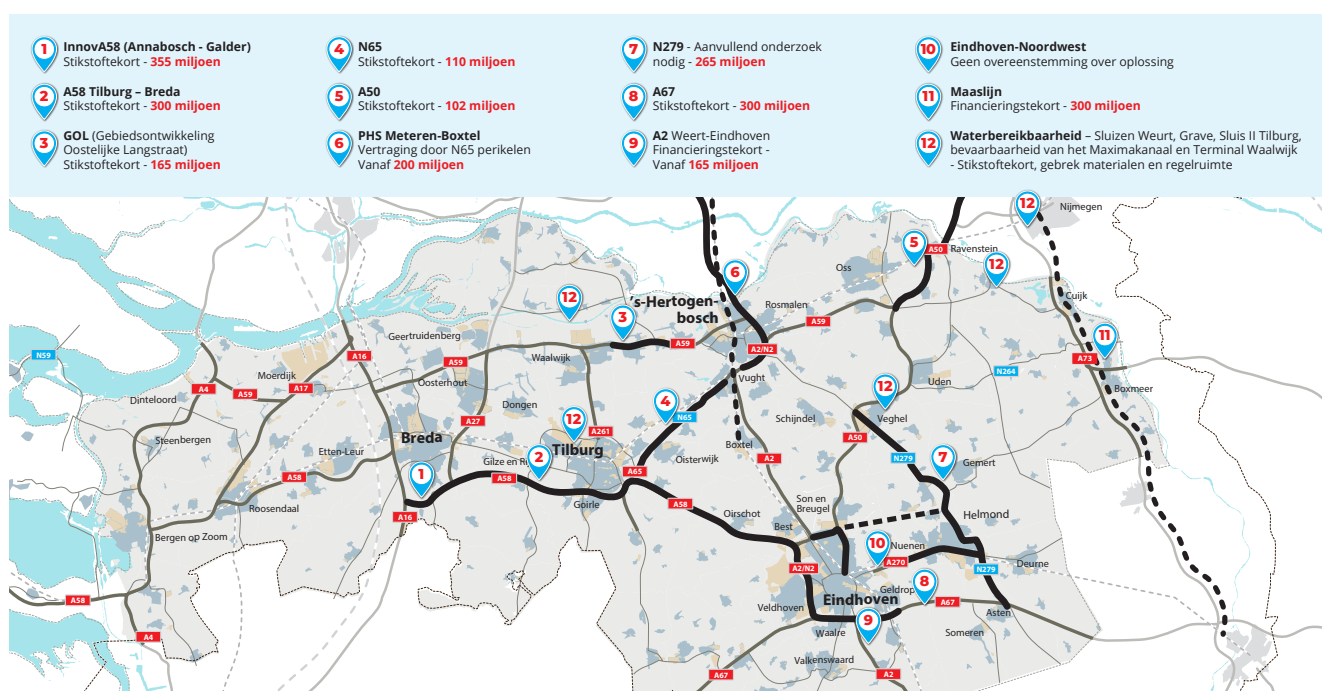

De aanleg van de ruim 3 miljard euro aan infrastructurele projecten is noodzakelijk om de zuidelijke provincies bereikbaar te houden. Tevens investeert het Rijk miljarden extra in het onderhoud van de bestaande infrastructuur. Een belangrijke en goede investering, maar een investering die goede samenwerking en communicatie vraagt tussen uitvoerders en gebruikers. Vooral in Zeeland en West-Brabant ondervinden ondernemers en gebruikers veel hinder van de onderhoudsopgave, verbeter daarom de communicatie rondom afsluitingen, verbredingen en andere werkzaamheden over weg, water of spoor.

Wat vragen we:

Zeg opnieuw de eerder toegezegde gelden voor nieuwe infrastructuur geïndexeerd toe en stel een contactpersoon voor alle onderhoudsprojecten aan.

Infrakaart: In totaal om ruim 2,3 miljard euro!

Op de infrakaart staan de projecten in Brabant en Zeeland die stilliggen, maar die in een eerder stadium wel toegezegd zijn. Er zijn belangrijke trajecten in Brabant en Zeeland die niet op de kaart staan, maar wel belangrijk blijven. Dit is ofwel omdat de infrastructuur aangepakt wordt (zoals de A27), of dat besluitvorming rondom de projecten nog in gang is (zoals de Deltaweg of Schelde-Railtraject-VeZA-boog).

- 1 ScheldeRail-traject (voormalig VeZA-boog)** Spoorboog tussen Vlissingen en Antwerpen voor goederen- en personenvervoer.
- 2 Spoor Gent-Terneuzen** Een dubbele spoorverbinding tussen Gent en Terneuzen voor goederen- en personenvervoer.
- 3 Tolvrije Westerscheldetunnel** Een tolvrrije tunnel voor personen- en goederenvervoer voor een robuuste Zeelandroute.
- 4 Robuuste Deltaweg** Een aanpassing van de Deltaweg rondom Goes.
- 5 Zeelandbrug** Over 15 jaar is de Zeelandbrug toe aan vervanging. Breidt de brug uit naar 2x 2-baans viaduct.
- 6 Verbetering communicatie rondom Vervangings- en Renovatieopgave** Beperk daarmee hinder als gevolg van onderhoud aan de bestaande infrastructuur.
- 7 Robuust OV-systeem** Een betrouwbaar OV-systeem tussen de steden, kernen en naar scholen en bedrijventerreinen.
- 8 Goederencorridor Zuid** Investeer in de verbetering van goederenstromen tussen de nationale zeehavens, waaronder North Sea Port.
- 9 Aanleg van de 380 KV** Investering in uitbreiding van het stroomnet om netcongestie te voorkomen en te verhelpen.

De toegezegde rijks gelden zijn noodzakelijk om Noord-Brabant en Zeeland bereikbaar te houden. Uiteraard blijven andere investeringen ook noodzakelijk, zoals het uitvoeren van het Toekomstbeeld OV 2040 en de Delta Rhine Corridor.

Bedrijventerreinen om te innoveren en verduurzamen

In Brabant en Zeeland is er tot 2030 behoefte aan uitgifte van 300 tot 600 ha aan nieuwe bedrijventerreinen. Het gaat hierbij zowel om de uitgifte van 'greenfields' (nieuw bouwlocaties) en 'brownfields' (herontwikkelen bestaande locaties), als slim gebruik van ruimte, zoals stapeling van gebouwen of clusteren. De uitgifte van deze hectaren zijn noodzakelijk om de bestaande economische ecosystemen te versterken, door bestaande bedrijven te laten verduurzamen, de sterke bedrijven door te laten groeien en de ketens te versterken door nieuwe bedrijven aan te trekken die binnen deze ecosystemen passen.

Wat vragen we:

Ontwikkel tot 2030 tussen de 300 en 600 ha nieuwe bedrijventerreinen.

Duurzame mobiliteit zien als kans, niet als belemmering

Verduurzaming vindt niet alleen plaats op locatie, maar ook onderweg. Daarom investeren bedrijven volop in slimme en duurzame systemen om hun transport en reizen duurzaam te maken. Het Rijk dient in te zetten op stimulering van duurzame activiteiten van bedrijven: liever honing- dan azijn-maatregelen. Door gebrek aan coherent beleid op de invoering van de zero-emissie zones, is er onvoldoende zicht op een samenhangende invoering van 30 à 40 zones, ontbreekt een goed stroomnet voor laadinfrastructuur en is er onvoldoende kennis en middelen bij vooral het MKB om de juiste investeringen te doen. Voor het personenvervoer geldt dat de verplichte registratieplicht voor 100+-bedrijven leidt tot een toename van administratieve lastendruk, terwijl een daadwerkelijke duurzame verandering uitblijft. Vooral omdat bedrijven voor hun personeel vaak beperkte duurzame alternatieven hebben om te reizen.

Wat vragen we:

Voer met een hardheidsclausule alleen zero-emissie-zones in waar dat kan en kom niet met administratieve lasten (bijvoorbeeld de registratieplicht voor 100+-bedrijven) zonder helder doel.

Bereikbaarheid bedrijventerreinen

Investeer extra in de duurzame bereikbaarheid van bedrijventerreinen, vooral omtrent last-mile oplossingen van en naar de stedelijke kernen met de focus op OV en fietsbereikbaarheid. Er wordt volop geïnvesteerd in de stedelijke gebieden in Nederland, vooral in de stadcentra, waar tot 2030 900.000 woningen gebouwd dienen te worden. Hierbij gaat de aandacht naar het reizen tussen stedelijke gebieden, maar ontbreekt gedegen beleid op het reizen tussen woongebieden en werkgebieden. Terwijl het Rijk afgelopen jaar 7,5 miljard investeerde in de infrastructuur rondom de 900.000 woningen die gebouwd moeten worden, wordt hierbij slechts voor een klein gedeelte geïnvesteerd in de bereikbaarheid van bedrijventerreinen. Dit, terwijl ruim 38 procent van de Nederlanders daar werkzaam is.

Wat vragen we:

Kom met een Rijkvisie en investeer samen met de regio in de duurzame bereikbaarheid van bedrijventerreinen.

VNO **BRABANT**
NCW **ZEELAND**

